

Kommentarer på OEDs høring av Europakommisjonens «Vinterpakke»

Hafslund ASA er et børsnotert kraftkonsern i Norden. Hafslund er Norges største strømlleverandør, eier og drifter Norges største strømmnett, er en mellomstor produsent av vannkraft i våre fire kraftverk mellom Øyeren og Sarpsborg i Glomma og er Norges største aktør innen produksjon, salg og distribusjon av fornybar fjernvarme.

1. Markedsregelverket m.m.

Elmarkedsdirektivet

Kapittel III – Consumer Empowerment and Protection

Artikkel 16 - Local energy communities

Forslaget om *local energy communities* leser vi som om Hafslunds nettselskap plikter å selge nett (eller leie ut nett) som vi eier i dag til de som ønsker å etablere et lokalt nettområde (som vi i Norge ofte omtaler som microgrid). Dette er et forslag som ikke står i forhold til norsk lovgivning i dag, hvor det blant annet kreves omsetningskonsesjon, individuell måling av hver boenhet, tekniske konsesjoner for drift av lavspentnett etc. Dette forslaget reiser mange uavklarte problemstillinger som Hafslund har mange spørsmål rundt, for eksempel hvordan skal disse nettene reguleres, er de fritatt for konsesjon, har de kompetanse til å drifte nettene forsvarlig, hvordan unngå parallell infrastruktur, etc. Her kan det synes som om man foreslår at lokale løsninger skal fremmes framfor sentrale løsninger, og vi etterspør hensiktsmessigheten og samfunnsøkonomisk rasjonale.

Utgangspunktet må være at alle skal ha like og ikke-diskriminerende adgang til nettet. I Norge er det i utgangspunktet vanskelig i dag å se for seg at det skal være mange tilfeller der et *local energy community* har mulighet til, eller ønsker, å gå «offgrid». Da er det kanskje mer realistisk å tenke seg at det kunne oppstå *local energy communities* som vil benytte distribusjonsnettet som back-up, eventuelt at de kun er selvforsynt i noen timer av året.

Et *local energy community* kan i gitte tilfeller bidra med fleksibilitet som kan avhjelpe nettet i anstrengte perioder. Man kan også se for seg tilfeller hvor det å etablere microgrid som alternativ til tradisjonelle nettinvesteringer kan være en rimeligere løsning. At man i lovverket har åpning for slike løsninger som opplagt er samfunnsøkonomiske fornuftige er noe Hafslund støtter.

Derimot er det vanskelig for oss å se rasjonale i et lovkrav om å selge/lease vårt nett til de som ønsker å etablere fysiske microgrid som nye, små, uregulerte nett. Dette vil øke kostnadene i nettet og øke nettleien for andre kunder, og er et forslag Hafslund er meget skeptisk til.

Hafslund mener det aktuelle forslaget om local energy communities gir for åpen og ubetinget adgang til at hvem som helst kan be om å etablere microgrid i vårt nett uten at dette betinger at løsningen er samfunnsøkonomisk fornuftig. Vi ser at behovet/ønsket om å insentivere til opprettelse av såkalte local energy communities kan være større i andre deler av Europa hvor behovet for å få inn fornybare energi er en annen enn hva den er i Norge. For Norges del mener Hafslund det er viktig å si fra til Europakommisjonen at forslaget slik det framkommer kan gi uheldige virkninger og bør endres.

Kapittel IV – Distribution System Operations

Artikkel 32 – Task of distribution system operators in the use of flexibility

Det foreslås at utviklingen av distribusjonssystemet skal baseres på en *nettutviklingsplan* som DSOer skal utgi hvert annet år til regulator. *Nettutviklingsplanen* skal inneholde planlagte investeringer for de neste 5-10 årene med spesielt fokus på infrastruktur som er nødvendig for å tilknytte ny produksjon og ny last inkludert ladepunkter for elbiler. *Nettutviklingsplanen* skal vise hvordan DSOen bruker demand response, energieffektivitet, lagring etc. som alternativ til netttbygging. Regulator skal sende planen på høring til alle brukere av systemet. Høringsinnspill og resultat fra høringen skal publiseres.

En *nettutviklingsplan* som omtales her kan minne mye om dagens kraftsystemutredningsplan i Norge. I Norge er det derimot 17 KSUer som er utpekt for å lage den aktuelle kraftsystemutredningsplanen for 17 ulike KSU-områder. Dersom man for Norge holder kravet til *nettutviklingsplan* der hvor for eksempel dagens KSUer har ansvar for spesifikke områder, så kan intensjonen med dette forslaget være fornuftig. Vi ser det dog ikke som hensiktsmessig at hver enkelt DSO skal lage en slik *nettutviklingsplan* for sitt distribusjonsnett.

Utover dette framstår de omtalte punktene rundt forslaget til en *nettutviklingsplan* for oss som svært detaljerte. Den foreslåtte *nettutviklingsplanen* går langt lengre enn dagens kraftsystemutredningsplan ved å bevege seg helt ut til sluttbruker, samt inneholder svært mange detaljer utover det dagens KSU må «rapportere» på. I tillegg foreslås det at *nettutviklingsplan* skal sendes på høring til alle brukere av nettet. Det framstår for oss som lite hensiktsmessig og vi etterspør rasjonale i dette. I denne sammenheng kan det vises til den ordningen man tidligere hadde i Norge med lokale energitredninger og som ble fjernet nettopp fordi man anså dette som lite hensiktsmessig.

Artikkel 36 – Ownership of storage facilities

DSOer skal ikke kunne eie, utvikle eller drive energilagringenheter. Medlemslandet kan la DSOer eie, utvikle og drive lagringenheter kun hvis andre parter ikke har vist interesse, hvis slike lagringenheter er nødvendige for DSOene for å oppfylle deres forpliktelser i direktivet, eller regulator har vurdert behovet og betingelsene for dette og gitt sin tillatelse.

Hafslund ønsker ikke et lovverk som gir forbud mot at nettselskapet/DSOen kan eie og drifte energilagring. Vi har ingen strategi som tilsier at vi ønsker dette i dag, men i framtiden kan vi se for oss at det kan bli mer aktuelt. Som nettselskap bør vi ha mulighet til å vurdere energilagring som alternativ til nettinvesteringer der dette er hensiktsmessig og samfunnsøkonomisk rasjonelt. Vi oppfatter også at flere forslag i denne Vinterpakken nettopp har som formål å insentivere, og eventuelt også pålegge DSOen å gjøre slike avveininger.

I tilfeller hvor en DSO kan finne det mer fornuftig å forsyne en kunde med energilagring framfor å bygge tradisjonelt nett, bør ikke regelverket være til hinder for dette. Vi ser for oss, og er langt på vei enig i, et forbud mot at nettselskapet skal eie batteri med den hensikt å tre inn i det konkurranseutsatte markedet. Men, vi mener at lovverket ikke bør ha et forbud mot at DSOen kan eie, utvikle og drifte energilagringenheter i de tilfeller disse benyttes som alternativer til tradisjonelle nettinvesteringer.

Elmarkedsforordningen

Kapittel IV – Distribution System Operations

Artikkel 49, 50, 51

Det foreslås at det skal opprettes en ny DSO-enhet som skal fremme at det interne elektrisitetsmarked fullføres og fungerer, samt fremme optimal og koordinert drift av distribusjons- og transmisjonssystemet. Det er opp til DSO-enheten selv å sette vedtekter, prosedyre og finansieringsmetode for arbeidet som skal gjøres. Kostnadene skal dekkes av de registrerte medlemmene i DSO-enheten og inkluderes i tariffgrunnlaget.

Hafslund støtter forslaget om å innføre en DSO-organisasjon som kan gi DSOene en større innblikk i, og påvirkning på, utvikling av framtidig regelverk for DSOene. Det er viktig at man benytter den kompetanse og innsikt som ligger hos DSOene når man utvikler regelverk/roller etc. som skal pålegges disse.

Det er mye i det aktuelle forslaget som enda er uklart i forhold til hvordan en slik organisasjon skal se ut, hva de skal gjøre, hvem som får delta osv. Hafslund anser det som svært viktig og ønskelig at Norge får delta en slik DSO-enhet. De DSOer i Norge som har innført selskapsmessig og funksjonelt skille i henhold til gjeldende EI direktiv, bør anses som tilstrekkelig nøytrale for å kunne delta.

Dersom en deltakelse i en ny DSO-enhet er betinget av at Norge har implementert tredje energimarkedspakke og/eller også denne aktuelle Vinterpakken, så vil vi poengtere viktigheten av å få implementert de aktuelle regelverk slik at Norge ikke blir utestengt fra det som framstår som en svært viktig arena for norske DSOer å være representert på.

2. EUs 2030-mål for fornybar energi- og energieffektivisering

Forslag til endring av energieffektiviseringsdirektivet

Artikkel 7

Kommisjonen foreslår at fornybar energi produsert i eller på en bygning kan inngå i EUs mål om 25 % besparelse i energiforbruket. Hafslund mener dette innebærer et uheldig prinsipp, ved at man likestiller reduksjon av byggets grunnleggende energibehov med lokal energiproduksjon, uten her å ta nok hensyn til at kostnader ved kollektiv, fornybar energiproduksjon kan være lavere enn lokale alternativer.

Artikkel 9

Hafslund ser at det vil være en fordel og en naturlig utvikling at varme og kjøling blir målt på mer individuell basis, men understreker at dette ikke er teknisk mulig i mange eksisterende bygg. Prinsippet om kostnadseffektivitet er derfor viktig å legge til grunn. Rent teknisk er dette langt enklere å gjennomføre i nye bygg. Hafslund understreker at kostnader til økt målerdekning må legges utenfor den regulerte prisen på selve energileveransen.

Forslag til endring av bygningsenergidirektivet

Hafslund vil understreke viktigheten av at man i en norsk setting setter nasjonale primærenergifaktorer som gjenspeiler det norske kraft- og fjernvarmesystemet, som begge er så godt som helt fornybare. Det er også viktig at den nasjonale definisjonen av nesten nullenergibygg, som er under utarbeidelse, fullt ut likestiller lokale og sentrale energiforsyningsløsninger. Dette er viktige prinsipper, både ut fra et energisystem- og samfunnsøkonomisk perspektiv.

Forslag til nytt fornybardirektiv

Artikkel 2

Det er et problem at EU fortsatt ser på sluttbruk av elektrisitet som fossilt. Det må være langt bedre å erstatte forbruk av fossile energikilder som diesel, bensin, gass og olje med elektrisitet på sluttbrukernivå, all den tid ETS uansett legger et samlet tak på utslippene som da flyttes til kvotepliktig sektor. Dessuten vanskeliggjør dette en fleksibel bruk av el-kjeler i

f.eks. fjernvarmesystemer, som også EU burde åpne mer opp for. Det er heller ikke hensiktsmessig at spillvarme fra avfallsforbrenning ikke er definert som en fullverdig karbonnøytral energikilde (kun 50 %). Dette kan neppe være i henhold til intensjonene i EUs varme- og kjølestrategi.

Artikkel 19

Det er viktig at ordningen med opprinnelsesgarantier (OG) ikke blir en hindring for elektrifisering i samfunnet, primært i transportsektoren. ETS er EUs primære ordning som skal redusere utslippene i kraftsektoren.

Hafslund er mot en innføring av OG i fjernvarmesektoren, som i dag allerede er svært nær 100 % fornybar på landsbasis. En slik ordning vil ikke gi mening i det norske fjernvarmemarkedet.

Med vennlig hilsen

Johan Chr. Hovland

Hafslund ASA

Konserndirektør kommunikasjon og
samfunnskontakt